ङीष्। "वकञ्चैव बलाकाञ्च काकोलं खञ्जरीटकम्" अभक्ष्यमांसोक्तौ मनुः। "कलविङ्कं बकाकोलं कुररं रज्जुदानकम्" अभक्ष्यमांसोक्तौ वाच०। ईषत् कोलति कुल-संघाते करणे घञ् कोः कादेशः। "काकोलस्तेजःसात् लक्षणच्छवि महाविषम्" वैद्यकोक्तलक्षणे ४विषभेदे अमरः ५सर्पे ६इक्षुकरभेदे पुंस्त्री शब्दरत्ना० स्त्रियां जातित्वात् ङीष्। काकोलीनामोषधौ पु० धरणी।

काकोली स्त्री काकोल+गौरा० ङीष्। "जीवकर्षभकौ मेदे काकोल्यौ ऋद्धिवृद्धिके। अष्टवर्गोऽष्टभिर्द्रव्यैः कथितस्तत्कादिभिः" इति भावप्रकाशोक्ताष्टवर्गान्तर्गते लताभेदे तद्भेदलक्षणगुणादिकं भावप्र० उक्तं यथा "जायते क्षीरकाकोली महामेदोद्भवस्थले। यत्र स्यात् क्षीरकाकोली काकोली तत्र जायते। पीवरोसदृशः कन्दः क्षीरं स्रवति गन्धवान्। सा प्रोक्ता क्षीरकाकोली काकोल्यपि तथा भवेत्। एषा किञ्चिद्भवेत् कृष्णा भेदोऽयमुभयोरपि। काकोली वायसोली च वीरा वायस्तिका तथा। सा शुक्ला क्षीरकाकोली वयस्था क्षीरवल्लिका। कथिता क्षीरिणी धारा क्षीरशुक्ला पयस्विनी। काकोलीयुगलं शीतं शुक्रलं मधुरं गुरु दृंहणं वातदाहास्रपित्तशोषज्वरापहम्"। "सोमामृताश्वगन्धासु काकोल्यादौ गणे तथा। क्षीरिप्ररोहेष्वपि च वर्त्तयोरोपणाः स्मृताः"। "समङ्गा सोमसरला सोमवल्का सचन्दना। काकोल्यादिश्च कल्कः स्यात् प्रयस्तोत्रणरोपणे"। "वृश्चिपर्य्यात्मगुप्ता च हरिद्रे मालती सिता। काकोल्यादिश्च योज्यः स्यात् प्रयस्तोरोपणे व्रते" इति च सुश्रु०।

काकोलूक न० काकश्च उलूकश्च द्वन्द्वतिकविरोधित्वात् समाहारद्वन्द्वः। काकोलूकसमाहारे ततः वैरे वुञ्। काकोलूकिका तयोर्वैरे स्त्री। काकोलूकमधिकृत्य कृतोपन्यः "द्वन्द्वाच्छः" पा० काकोलूकीय तयोराख्याने तच्च भा० सौ० १अ० स्थितं यथा—

"सुप्तेषु तेषु काकेषु विश्रब्धेषु समन्ततः। क्रोडपश्यत् महाकायान्मूलूकं घोरदर्शनम्। महाकायं महाकायं दृप्तं बभ्रुपिङ्गलम्। सुदीर्घघोणानखरं सुपर्णमिव वेगितम्। सोऽथ यन्त्रं महत् कृत्वा लोयमान इवाण्डजः। न्यग्रोधस्य ततः शाखां प्रार्थयामास भारत सन्निपत्य च शाखायां न्यग्रोधस्य विहङ्गमः। सुप्तान् जघान सुबहून् वायसान् वायसान्तकः। केषाञ्चिदच्छिनत् पक्षान् शिरांसि च चकर्त्त ह। चरणांश्चैव केषाञ्चिद्भग्नं चरणायुधः। चण्डेनाहत्य बलवान् येऽस्य दृष्टिपथे स्थिताः। तेषां शरीरावयवैः शरीरैश्च विशाम्पते!। न्यग्रोधमण्डलं सर्वं सञ्छन्नं सर्वतोऽभवत्। तांस्तु हत्वा ततः काकान् कौशिकोऽमुदितोऽभवत्। प्रतिकृत्य यथाकामं यत्नूणां यत्नुसूदन!"।

काकोल्यादि पु० सुश्रुतोक्ते काकोलीप्रभृतौ ओषधिगणे स च गणः "काकोलीक्षीरकाकोलीजीवकर्षभकसुद्रपर्णीमाषपर्णीमेदामहामेदाद्विजवृद्धिकार्कटशृङ्गीतुगाक्षीरीपद्मकप्रपौण्डरीकर्द्धिवृद्धिमुद्गीकाजीवन्त्यो मधुकश्चेति" "काकोल्यादिरयं पित्तशोणितानिलनाशनः जीवनो बृंहणो हृद्यः स्तन्यश्लेष्मकरश्च तथा"।

काकोष्ठक पु० काकस्योष्ठ इव कायति कै-क। सुश्रुतोक्ते कर्णबन्धालतिभेदे "तत्र समासेन पञ्चदश कर्णबन्धालतयः" इत्युपक्रमे। नेमिसन्धानक इत्यादिना "षष्टिकर्णकाकोष्ठक" इत्यन्तेन विभज्य "निर्मांसं चिप्राल्पशोणितपालिः काकोष्ठकपालिरिति" सुश्रु० उक्तितम्।

काङ्क्ष काङ्क्षणे इदित् भ्वा० सक० सेट्। काङ्क्षति अकाङ्क्षीत् चकाङ्क्ष काङ्क्षा अनिकाङ्क्षति। "न शोचति न काङ्क्षति" गीता "काङ्क्षन्तु गतिमुत्तमाम्" मनुः। अस्यात्मनेपदित्वमिच्छन्ति। "न काङ्क्षे विजयं कृष्ण!" गीता "काङ्क्षावहे द्वारपतेस्तवाज्ञाम्" भा० य० १० ६२२। "नाहं भूयो वरं काङ्क्षे" भा० अनु० ७६९ भा० स० २१२५। अनु+आनुलोम्येन प्रार्थने। "अतः प्रियं चेदनुकाङ्क्षसे त्वम्" अभि+आभिमुख्येन प्रार्थने "अत्यर्थमभिकाङ्क्षामि मृगयां सरयूवने" रामा०।

आ+सम्यक्प्रार्थने रामाभिषेकमाकाङ्क्षन्नाकाङ्क्षदयं रवेः" रामा०। "धीरेव कन्या पितुराचकाङ्क्ष" रघुः। "आकाङ्क्षेयं तनुगुरुतया नैव गन्तुं समर्था" पदाङ्कदूतम्।

प्रति+आ प्रत्याशायाम। "इहैव फलमाशीनः प्रत्याकाङ्क्षत सर्वगम्" भा० शा० ४८७।

प्रति+प्रतिरूपतयाभिलाषे। "त्वामेव प्रतिकाङ्क्षन्त पर्जन्यमिव कर्षकाः" रामा०।

काच्छ पु० कुत्सितमञ्चमत्र का पृथ्वीतया प्रा० कोः कादेशः। कटाच्छे त्रिका०। "आम्रालाभोन्न खीटूरात् काच्छेनाम्बरेचिनः" भट्टिः।

का(च्छी)च्छी स्त्री कच्छे(च्छे) भवः अण् ङीप। १तुवरिकायाम् (अरहर) २सौराष्ट्रवृत्तिकायाञ्च मेदि०। ३कच्छ(च्छ) भवमात्रे त्रि०।